

V Praze 23. září 2020

Věc: Metodický pokyn 1/2020 pro určování matek kanců ve šlechtitelských chovech prasat

Genetický pokrok v populacích je dán především výběrem vhodných plemenků. Proto je žádoucí, aby k další plemenitbě byli vybíráni kanci po matkách s co nejvyšší plemennou hodnotou, která je zjištěna s odpovídající spolehlivostí. Také je třeba zajistit stabilitu celého šlechtitelského a hybridizačního programu. Proto by výběr matek kanců neměl záviset pouze na výši plemenných hodnot, ale také na ostatních faktorech, které ovlivňují spolehlivé určování plemenných hodnot (velikost chovu, testování kanců v chovech, dodržování metodických pokynů pro unifikovanou testaci apod.) a hodnotit význam chovatele pro populaci chovaných prasat v ČR (produkce plemenků a prasniček a plnění zdravotního programu).

Z těchto důvodů byla přepracována pravidla pro určování matek kanců (MK) ve šlechtitelských chovech:

1. Matkami kanců může být v populaci daného plemene vyhlášena maximálně 1/3 aktuálně žijících prasnic.
2. Nároky jednotlivých chovatelů na počet MK se budou posuzovat podle plnění kritérií šlechtitelského programu (ŠP). Pokud bude podle kritérií ŠP přiděleno v populaci méně MK než je 1/3 aktuálně žijících prasnic, budou tyto MK doplněny až do počtu 1/3 populace prasnicemi seřazenými sestupně podle CPH.
3. Kritérii plnění ŠP jsou:
 - a. velikost stáda prasnic,
 - b. plnění zdravotního programu SCHP,
 - c. plnění požadavků na testaci kanců a jejich plemenného potomstva,
 - d. minimální produkce kanců,
 - e. minimální produkce prasniček u mateřských plemen.
4. Chovateli tedy případnou MK podle plnění kritérií ŠP a podle umístění jeho prasnic v Seznamu prasnic podle CPH.
5. Matkami kanců budou nejlepší prasnice z chovu řazené sestupně podle celkové plemenné hodnoty (CPH). V případě, že chovatel importoval plemeníky z jiných populací, budou za MK vyhlášeny i dcery po importovaném plemeníkovi do 3. vrhu včetně, které prokáží nadprůměrnou užitkovost v rámci dané populace plemene (u mateřských plemen přírůstek a počet živě narozených selat, u otcovských plemen přírůstek a podíl libového masa). Celkový počet MK v chovu však nepřesáhne počet MK vyhlášených podle plnění kritérií ŠP a podle umístění prasnic v Seznamu prasnic podle CPH.

Minimální požadavky na plnění ŠP jsou:

1. Velikost stáda včetně zapuštěných prasniček (průměrný stav v posledních 6 měsících):
 - u mateřských plemen 60 ks a více,
 - u otcovských plemen 30 ks a více.
2. Plnění zdravotního programu SCHP (známý výsledek vyšetření na nemoci vyjmenované ve zdravotním programu SCHP s datem posledního vyšetření mladším jednoho roku; za známý výsledek vyšetření se považuje i prohlášení chovatele o pozitivním výskytu onemocnění v chovu),
3. 80 a více % potomků testovaných v posledních 6 uzavřených měsících v testech po více otcích (podle měsíce konce unifikované testace). V chovu a plemeni se započítávají:
 - u mateřských plemen pouze kanci a prasničky daného plemene,
 - u otcovských plemen kanci a prasničky daného plemene a testování kanci hybridních kombinací 3400, 3800 a 4800.
4. U mateřských plemen testace kanců dvou jiných chovatelů zapojených do šlechtitelského programu v posledních 6 měsících v minimálním rozsahu 25 % všech vrhů v chovu. Do testovaných kanců se započítávají kanci, po kterých je v posuzovaném období v chovu minimálně 5 vrhů. V případě, že chovatel vyprodukoval kance na veřejnou ISK a tohoto kance používá ve svém chovu a zároveň je tento kanec v daném období využíván i v jiném ŠCH, započítává se mu tento kanec do testovaných kanců.
5. Plnění minimálního rozsahu produkce kanců:
 - u otcovských plemen se započítávají čistokrevní nebo hybridní kanci produkovaní pro užitkové chovy, na veřejné inseminační stanice, export nebo do šlechtitelských chovů mimo chov původu; minimální rozsah produkce je 50 kanců/100 plemenic a rok (dle vydaných POP),
 - u mateřských plemen v minimálním rozsahu 7 kanců/100 plemenic a rok z toho 1 kanec/100 plemenic a rok pro ŠCH; do produkce se započítávají čistokrevní kanci vyprodukovaní:
 - do šlechtitelských chovů (aspoň 1 kanec/100 plemenic a rok), plnění se posuzuje podle vydaných POP ne starších než 1 rok a zapuštěním kance v ŠCH mimo vlastní firmu v minimální výši 10 zapuštění na kance.
 - do rozmnožovacích chovů nebo užitkových chovů (dle vydaných POP),
 - pro export (dle vydaných POP).

Produkce kanců pro RCH, UCH nebo export musí být zpětně doložitelná příslušnými účetními doklady.
6. Produkce prasniček mateřských plemen ze šlechtitelských chovů do rozmnožovacích nebo užitkových chovů v minimálním rozsahu 200 produkovaných prasniček/100 plemenic ŠCH a rok, do níž se započítává:
 - produkce čistokrevných prasniček do užitkových nebo rozmnožovacích chovů (počet prodaných prasniček vážený 4x),
 - produkce hybridních prasniček ze šlechtitelských chovů do UCH.

MK podle plnění kritérií ŠP budou chovatelé přiděleny jako % podíl z aktuálního stavu prasníc podle následujících „sazeb“:

Kritérium	% MK u mateřských plemen	% MK u otcovských plemen
Velikost stáda	5	5
Zdravotní program celkem*	5	5
Testace	5	5
Produkce kanců	10	15
Produkce prasniček	5	x
Celkem	30 %	30 %

* za každou nemoc ve zdravotním programu (SIP, DYZ, APP, MHYO) se započítává ¼ ze sazby

Plnění kritérií ŠP se bude kontrolovat vždy na posledním zpracování v měsíci a bude se vyhlašovat v sestavě MPHT21 Seznam matek kanců a čekatelek vždy s měsíčním předstihem (např. MK pro měsíc listopad 2020 se budou vyhlašovat 28.10.2020, podíl MK podle plnění kritérií ŠP na měsíc listopad 2020 na zpracování 30.9.2020). Námitky k podílu MK je možné uplatnit do 20. dne v měsíci předcházejícímu vyhlášení MK.

Platnost: od 28.9.2020

Zpracovala: Ing. Eliška Žáková, Ph.D.